

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ ȘCOLARĂ LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

In bună vecinătate*).

Din prilejul importantei serbări a concetățenilor luterani, mi-am pus de gând — cu abatere dela obișnuința mea — să scriu câteva șire.

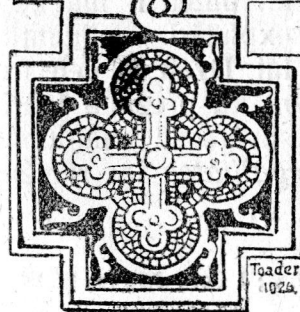
Gândul meu, azi aleargă departe pe scara vremurilor, pentru a căuta ceva ce, prin înaintași, ne leagă de luteranii cari azi prăznuesc.

În veacul XVI, Martin Luther, o marcantă personalitate a vremii sale, ridică steagul libertății conștiinței religioase, un principiu, pe care statul politic modern, și astfel și statul român, l-a cuprins la temelia vieții sale de Stat. Acesta e un *fapt politic*, isvorit din concepția protestantă, înfrățită cu cultura filosofică a vremii. Alături de acest fapt politic de ordin istoric general, pun eu azi un fapt cultural românesc, care stă în legătură cu înaintașii de credință ai luteranilor de astăzi. Acest fapt este, că cea mai veche tipăritură în limba românească este așanumitul catehism luteran, tipărit în Sibiu la 1544.

Înaintașii de credință ai luteranilor se îmbiau nouă atunci, în formele graiului românesc o idee de libertate, pe care noi Românii aflători atunci în jug politic, am fi putut-o trăi numai în forme religioase. Dar, dacă noi nu am putut primi aceea libertate pentru că ea nu răsăriă din geniul și din tradițiile noastre, cari încă pe atunci erau solid formulate, — am tras, totuși, mari foloase din tiparul românesc adus de peste munți de luterani, — de oarece, după catehismul românesc tipărit de Filip Maler în Sibiu, a urmat Brașovul, un alt centru evanghelic-luteran, având în frunte pe primarul sas Luca Hirscher. Acesta tipărește, cu cirilicele noastre de atunci, carte românească și ortodoxă. Astfel, înaintașii de credință ai luteranilor de azi au promovat opera noastră de cultură religioasă-națională, care până atunci își trăia viața, înzăvorită în o sumedenie de manuscrise românești, mai vechi și de cât protestantismul.

Alături de acest *fapt cultural* românesc, ajutat de înaintașii celorlalte azi au o zi de mare bucurie, am plăcerea să pot așeză și un fapt istoric de ordin *social*. Acesta este, că dintre cele două ramuri principale ale protestantismului, cu cari înaintașii noștri au ajuns în contact în cursul istoriei noastre, tocmai ramura evanghelică-luterană, care ni-a ieșit în cale cu stâlparea culturală a

*) S'a scris din prilejul instalării noului Superintendent luteran Dr. Frint Lajos din loc. Se reproduce cu îndreptările convenite a câtorva inexactități, cu cari s'a publicat în gazeta locală „Erdélyi Hirnap“.

tiparului românesc, a fost și ceea mai tolerantă față de obiditul popor românesc. De aceea, istoria poporului nostru nu cunoaște ponoase de prigoniri violente din partea luteranilor și are pentru ei cuvinte frumoase de amintire.

Poporul român, care, în cadrele statului său național și în ale bisericii sale ortodoxe, își are azi așezarea sa definitivă, a apreciat de sigur, prin înființarea superintendenței ev.-luterane dela Arad, frumoasele legături din trecut, cari dau temei pentru bune nădejdi din viitor.

Temeiul acestor nădejdi îl formează și un alt fapt istoric mai apropiat: *suferința comună*, prin care au trecut înaintașii noștri ortodocși și cei ai luteranilor din acest ținut, în veacul XVIII și XIX. Când la 1748 ortodoxia noastră avea în județul Aradului martiri închiși prin temnițe, tot atunci superintendenții protestanți erau oprți prin aspre porunci împărătești de a cercetă pe predicatorii protestanți din acest ținut. Iar mai târziu, în 1784, în anul în care în Ardeal suferințele noastre erau la culme și aproape numai poporul ortodox luptă să-și realizeze libertatea politică și religioasă, — în acelaș an predicatorii protestanți din părțile Aradului erau oprți de a-și țineă predicile îmbrăcați în „toga” lor și de a-și săvârși înmormântările cu predică și cu cuvântări religioase.

Dar, pelânge aceste semne ale trecutului, cari grăesc despre buna vecinătate a bisericii ortodoxe române cu evanghelicii luterani, așa cred: este cuvîncios lucru să accentuez și aceea, că realizarea bunelor nădejdi sprijinite pe dovezile trecutului o va promova și patriotismul înțelegător al concetățenilor laterani. În privința aceasta, în prima linie, avem garanță în personalitatea distinsă a întâiului superintendent, a Ilustrății Sale Domnului Ludovic Frint, care și în trecut, sub regimul ungar, a întreținut cordiale raporturi cu biserica noastră.

Să deie Dumnezeu, ca aceasta bună vecinătate, care s'a început prin vechi înaintași, să dureze și să se desăvârșască, spre binele obștesc.

Dr. Gh. Ciuhandu.

Invățătura Bisericii despre Sf. Duh.

III.

Sf. Duh în Faptele Apostolilor și Epistolele Pauline.

Cu privire la Sf. Duh, Faptele Apostolilor sunt predominante de o părere bazată, în special, pe o concepțiune „populară”. Sf. Duh, începând să-și arate puterea din ziua Rușă-

liilor, devine apoi cauza tuturor darurilor miraculoase; este primit de credincioși după ce au fost botezați și după ce apostolii s'au rugat pentru ei și au pus mâinele asupra lor.¹⁾ Sf. Duh este, așa dar, pentru creștini, puterea înțăritoare pentru viața cea nouă, putere pe care o primesc în urma unui act pe care-l datoresc lui Iisus — căci El este cel ce botează cu Duhul Sfânt — act, căruia și Iisus Christos s'a supus la rândul său.

Apostolul Pavel nu numai că se folosește de cuvintele *ἕσθη* și *ψυχή* ca să denote partea interioară a omului în contrast cu *σάρξ*, care-i pentru partea materială, dar el găsește necesar a exprima acest contrast și cu termenii de „*spiritual*” și „*natural*”.²⁾

Pavel nu vorbește despre doctrina lui „Logos”, care, în filosofia alexandriană, este principiul încarnării, ci ține ideea din V. Testament despre Sf. Duh, idee, pe care el o formulează în termenii „*înoirii*” din Noul Testament.

Potrivit ideilor sfântului Pavel, omul *natural* luptă fără succes contra păcatului, însă omul din lăuntru, după venirea Spiritului, este spirit și liberat din legăturile cărnii. Spiritul sfânt, venind și locuind în om, îi aduce mântuirea. Așa dar, Duhul sfânt, nu spiritul uman, este adus de Sf. Pavel în contrast cu carnea. Spiritul uman este partea din om în care și asupra căreia lucrează Sf. Duh.

Mai departe, Pavel compară raportul dintre Sf. Duh și Dzeu cu acela dintre spiritul omului și om³⁾, însă în Dzeu, Spiritul este obiectivizat și reprezentat ca o persoană distinctă.⁴⁾

Tatăl, Fiul și Sf. Duh, în unnitatea lor, constituiesc Dumnezeu, pe Care noi îl cunoaștem ca pe Dzeul salvării noastre. Acest adevăr fu predicat de către apostoli ca cel mai mare dintre toate adevărurile; adevăr, care nu avea nevoie nici de discuțiuni, nici de speculațiuni adânci.

Doctrina despre un *trium* Dzeu se cuprinde în întregul revoluțiunii și în procesul răscumpărării umane, însă paginile N. Testament nu ne arată nimic, care ar putea fi luat ca o încercare de a intra în explicări amănunțite asupra ființei lăuntrice a lui Dzeu în cele trei ipostasuri. Noul Testament nu prezintă foarte clar pe cei Trei, cari desăvârșesc mântuirea omului, însă *unitatea* și *egalitatea* lor rămâne

¹⁾ Fapt. Ap. VIII 14-17; XI, 1-7.

²⁾ I Cor. II, 14, 15.

³⁾ I Cor. II, 10, 11.

⁴⁾ Rom. VIII, 26, 27; Gal. III, 5; I Cor., XII, 14; Ef. IV, 4.

acoperită. Așa se arată întruparea Fiului, însă nu se definește de loc care este eșacta legătură și raportul dintre natura umană și cea divină în persoana Mântuitorului; se afirmă numai că Sf. Duh este divin, însă că El este pre-existent și personal e o urmare firească ce pare inevitabilă. Controversele, cari au urmat, terminară în rezolvarea ambiguităților și conduseră la o exprimare mai clară și mai deplină a concepțiunii creștine despre D-zeu, în timp ce procesul de dezvoltare al dogmei era dominat de dorința de a se insista asupra caracterului absolut și perfect al Revelațiunii creștine.

Acum, dacă urmărim învățătura N. Testament despre Tatăl, Fiul și sf. Duh, în comunitatea creștină, vom vedea că această învățătură a găsit în prima comunitate creștină o interpretare *naivă* a unității și raporturilor dintre cei trei și a ridicat apoi marile discuțiuni teologice, cari s'au terminat cu victoria definitivă a concepțiunii ipostatice despre cei trei în Dumnezeu.

Putem distinge trei feluri de interpretare *naivă* a trinității în comunitatea creștină primitivă, și anume:

A) În literatura dinaintea apologetilor, găsim o Treime încă necugetată clar în scrieri unde D-zeu, Hristos și Sf. Duh sunt enumărați la oaltă simplu ca obiect al credinței și speranței credinciosului. Astfel Didochile au citatul dela Mat. XXVIII, 19 ca forma botezului; Clement Romanul zice în prima scrisoare,⁵⁾ „căci D-zeu este viu (trăește) și viu este și Iisus Hristos și Duhul Sfânt“, și Ignatius spune la fel, însă cu mai multă claritate.⁶⁾ În locurile unde se vorbește de un D-zeu, în general se înțelege a fi D-zeu Tatăl.⁷⁾ Astfel, tradițiunea despre Trei în Dumnezeu este foarte veche în comunitatea creștină, însă încă nu poate fi vorba de o Treime bine înțeleasă ca existând în Unime. Aici, sub influența ideilor pseudo-păgâne, concepția aceasta primară am putea-o numi un *monoteism pluralistic*:⁸⁾ „și noi adorăm nu numai pe D-zeu ci și pe cei dinpreună cu el“; și Tertulian: *deum cum suis honoramus*.⁹⁾

B) Al doilea fel de interpretare *naivă* corespunde influenței V. Testament. D-zeu și Sf. Duh sunt cugetați mai mult sau mai puțin ca ipotase deosebite, însă nu poate fi vorba de o reală despărțire hipostatică a Spiritului de

D-zeu, deoarece aceasta nu corespunde ideei din V. Testament. Reprezentantul clasic al acestui mod de interpretare este „Păstorul“ lui Hermas. Chestiunea dacă Duhul era din veci cu D-zeu, ori a eșit în timp din el, ori dacă a fost creiat (vezi II Clem. 14, 2), a căpătat diferite răspunsuri, iar limita între pneomatologie și angelogie era nesigură.

C) În al treilea rând ne întâlnim cu un *modalism naiv*, care-i mai vechi decât modalismul filosofic și de o mai mare influență în istoria dogmelor, deoarece modalismul filosofic a atacat biserica numai într'un anumit timp, pe când modalismul naiv s'a întins mai departe, peste secolele primare, ca un important factor în dezvoltarea dogmatică, și trăește chiar astăzi, arătându-se ocazional cum e de ex. în Luther: „aspiciendus est deus revelatus, sicut în psalmo canimus: *Iesus Christus est dominus Zebaoth nec est alius deus*.¹⁰⁾ Cazuri de acest modalism naiv se găsesc multe la unii din creștinii primari, cari puneau pe mediatorul mântuirii în locul creatorului, D-zeu care s'a relevat în El.¹¹⁾

Aceste interpretări naive, a tradiției Sf. Treimi, la oaltă cu gnosticismul au ridicat discuțiunile teologice cele mari, cari au necesitat convocarea sinoadelor ecumenice pentru fixarea dreptei învățături.

(Va urma).

Prof. *Vintilă Popescu*.

Raportul general

al oficiului protopresbiteral ort. rom. al Șriei
despre starea și activitatea tractului în
afacerile bisericesti, școlare și epi-
tropești sub durata anului 1926.

„Nu este pom bun, care face rod rău, nici pom rău, care face rod bun, căci tot pomul se cunoaște din rodul său, căci nu adună smochine din mă-răcini, nici nu culegi struguri din rug“
Luca VI. 43-45.

Onorată Adunare protopopească!

Pomul vieții noastre religios morale se manifestă în rodul ce-l produce. Are, și ce fel de putere productivă? Despre aceea mărturisesc fructele. La finea fiecărui an — cași la pomul unei grădini bine-chivernisită, — este justă și firească interesarea; cum a fost recolta din punct de vedere al cantității și mai vărtos al calității?

Incontestabil ochii noștrii trupești, apreciază mai mult cantitatea și măsură rezultatul pipăibil; calitatea este comoară internă — asupra căreia este che-

⁵⁾ I Clem. 58, 2.

⁶⁾ Ign. Ef. 9, 1; Mag. 13, 1.

⁷⁾ Ign. Magn. 18, 2; I Clem. 46, 6.

⁸⁾ Ign. Celsus în Orig. c. Cels. 8, 13.

⁹⁾ Tert. De orat, 2.

¹⁰⁾ În genes. E. A. lat. 6, 300.

¹¹⁾ Vezi Harnock P, 153, 157, Amerkung über den II cl. brief.

mat a se rosti Acela, care cearcă inimile și rărunchii, adevă Dumnezeu.

Dânsul și nimeni altul — este cu cădere a judecă intențiunile după curețenia cauzelor determinătoare, a faptelor, a rezultatului muncii, ce am prestat.

Și bine este așa! Este de-ajuns acest unic sentiment, aceasta constatare la aceea, ca nu cumva să ne încredem, ca în slăbiciunea și sentimentul viu a stării noastre păcătoase, izvorul purificător și sfântor al vieții noastre sufletesti a energiei productive în Isus Hristos să o căutăm și iubim în sfânta Lui Evanghelie. El este Acela, Care ne asigură și astăzi prin cuvintele dela Ioan XV. v. 5: „Cel ce rămâne întru mine și în cel ce rămân eu, acela produce fructe multe“.

Despre activitatea dezvoltată sub durata anului 1926. din partea oficiului protopopesc și a organelor, cari desvoaltă activitate în acest protopopiat, în afacerile bisericesti, școlare și epitropești, răzimat pe p. e. din art. 62 al Stat. pentru org. Bis. cu onoare Vă prezint un raport general în cele ce urmează:

A) In afacerile strâns bisericesti.

1. La of. ppesc au intrat 393, esibite, afară de cele 3 rămase nerezolvate la finea anului precedent, deci de tot 396 esibite de caracter administrativ, matrimonial și disciplinar, cari toate s'au rezolvat. Fiind înconjurat de oameni noi țin să clarific, că nrul redus al esibitelor nu înseamnă și activitate redusă, căci toate cauzele de aceeaș natură se manipulează în cadrul posibilității sale, la acelaș număr, neambiționându-se conducătorul acestui oficiu a arată mult și a lucra puțin, călăuzit de maxima: „non multa sed multum“.

2. La judecătoria ppească în cursul an. au intrat numai cauze de caracter matrimonial, adevă divorțuri bisericesti, cari sunt destul de numeroase, dar cauze administrative și disciplinare nu s'au ivit. Toate cauzele matrimoniale s'au rezolvat prin enunțarea divorțului cu sentințe definitive, ridicate la valoare de drept și în toate cazurile s'au dat părinților voie a păși la alta căsătorie mai fericită. Cea mai mare parte a celor divorțați au și contractat nouă căsătorie.

3. Consiliul ppesc și-a ținut ședința ordinară la 11 Faur 1926 rezolvând 8 obiecte, ședința extraordinară nu s'u reclamat. Adunarea ppească s'a celebrat la acelaș termin și a desbătut 13 obiecte, iar concluzele aduse s'au executat.

4. Vizitațiunile canonice s'au efectuit prin protopresbiterul tractual în toate comunele bisericesti în primăvara și toamna anului și s'au vizitat odată 3 comune, de 2 ori 18, iar 6 mai de multe ori. Scăderile aflate n'au fost de mare importanță.

5. Revidierea matriculelor botezațiilor, canunațiilor repositărilor și a trecerilor la și dela confesiunea noastră, s'au revidiat și s'au aflat în conformitate cu dispozițiunile în vigoare în toate comunele bisericesti.

6. Din conscrierea preoțimei după starea dela finea a. 1926 constat, că acest tract ppesc, constător din 21 comune bis. cuprinde 34 parohii matre, dintre cari 28 sunt îndeplinite cu parohi singelizați, 2 cu administratori permanenți, iar 4 vacante, administrate de preoți învecinați, ori din loc. Preoții în funcțiune sunt: 1 protopresbiter tractual 27 parohi și 2 adm. permanenți, de tot 30. În cursul anului n'a răposat, nu s'a strămutat nici un preot, dar la 1 Dec s'a introdus C. S. pâr. Bujor N. Poliș de paroh la nou înființata parohie din Sf. Ana. După etate avem preoți sub 30 ani 2, dela 30—40 șase, dela 40—50 șapte, dela 50—60 nouă, dela 60—70 doi dela 70—75 patru. Dela 1—5 ani de serviciu 2, dela 5—10 trei, dela 10—20 șase, dela 20—30 șapte, dela 30—40 șapte, dela 40—48 cinci inși. Cu conduită laudabilă avem 11, cu bună 10, corespunzătoare 8, au suferi pedepse în cursul funcționării 8, iar 22 n'au fost pedepsți deloc. Preoți cu soție avem 21, văduvi 9. Prunci au 24 iar 6 n'au. Preotese văduve pe teritorul tractului avem 7, toate ajutate din fondul diecezan preoțesc cu ajutoarele asigurate în statute. Preoți distinși cu brâu roșu avem 4, Cele mai vechi matricule sunt din anul 1779, Toate matriculele sunt în ordine și bine îngrijite. Pariile matriculelor până la finea anului 1895 s'au susținut la județ, iar de atunci se susțin și conservă la of. ppesc. Pe anul ultim au rămas în restanță cu susținerea cond. of. par. din Musca, Chier, Nadăș și Pâncota. Sesiile parohiale complete de mai nainte completate la 32 jugh. cad. pe baza legii agrare, au în beneficiu 26 preoți, iar sesiile preoților T. Terebențiu și E. Căpitan din Galșa, Dion. Mateș din Dud și Liviu Nica din Luguzău, au rămas necompletate. Case parohiale avem de tot 11, dintre cari cea din Olari s'a zidit în cursul anului 1926, iar celelalte se găsesc de mai nainte, rămâne, ca factorii cu cădere să-și facă datoria în parohii, ezeccutând ordinele Consiliului eparhial cu Nrii 170—1926 și 481—1927, prin ceace se va realiza o justă și legală așteptare a slujitorilor sfântului altar, prin care procedură se va ridica în acelaș timp prestigiul preotului și a păstoriților săi

7. Din conscrierea poporului se constată următoarele: S'au născut 424 băieți, 396 fete, de tot: 820. Față de anul trecut se arată un progres de 38 nașteri. Din numărul celor născuți din pat nelegiuit suni 89 băieți 91 fete, de tot 260, adevă din totalul nașterilor 32% sunt nașteri nelegitime din punct de vedere bisericesc, căci biserica nu poate considera de legitimi nici pe a cei născuți, a căror părinți au încheiat contract civil, fără a cere binecuvântarea lui Dzeu asupra matrimoniului lor. Față de anul precedent cu durere constat, că dacă ne putem bucura de sporul de 28 nașteri, în acelaș timp trebuie să ne întristăm pentru sporul de 89 al copiilor nenorociți, cari când se vor trezi, că ei difer de ceilalți prunci, cari

se pot mândri că s'au născut cu voia lui Dumnezeu, nu vor binecuvânta ceasul în care s'au născut, nici părinții, cari iau adus pe lume cu pată pe frunte.

Datele referitoare la imigrări și emigrări nu le voi expune, căci acele nu sunt reale, de vremece sunt produsul constatărilor provenite din compunerea din nou a conscrierilor parohiale în mare parte terminate după starea reală dela finea anului 1926, căci la ordinul superiorității diecezane toți preoții și-au întocmit o conscriere nouă a poporului, ceea ce s'a și reclamat imperios, fiindcă numai în posesiunea unei conscrieri poate un păstor sufletesc să se mențină la nivelul cuvenit în îngrijirea conștiințioasă a sufletelor ce i-s'au încredințat, nu numai prin intermedierea omenească, dar de-a dreptul de Dumnezeu, proprietarul sufletelor omenești. Solicit deci și din acest loc compunerea și conducerea conștiințioasă a conscripției poporului și apelez la On. reprezentanți ai comunelor bis. să-mi deie ajutor la realizarea fără întârziere a acestei juste pretențiuni, care și are razim în dispoziția legală a Ven. Consil. ep. de-a afla în fiecare comună conscrierea în regulă, căci numai aceea este baza tuturor datelor statistice, de așa mare importanță pentru un păstor, care este pururea gata a și pune sufletul său pentru oile cuvântătoare din turma marelui Păstor, Dl nostru Isus Hristos, dar ea este oglindă în care poate și trebuie să privească fiecare preot zilnic, când i-și precizează programa de muncă fie ca predicator, fie ca duhovnic, ca învățător, îndrumător și sfătuitor al credincioșilor săi. Conscrierea pentru un păstor sufletesc este identică cu arma unui ostaș viteaz. Spuneți dar preoților din comunele Dv. tot ce am zis despre conscriere în acest raport, ca să afle că neglijarea acestei îndatoriri o voiu pedepsi cu asprime, în marginile puterii, ce mi sa dat de sus.

La ortodoxie au trecut 14 bărbați, 14 femei, dela ortodoxie au trecut 8 bărbați, 12 femei, aci am câștigat abia 8 suflete, ceea ce este de tot puțin, căci se dovedește că nu ne-am înțeles datorința, ce ni-o impune p. a. din art. 27 al St pentru org. Bis. asupra căruia Vă atrag atențiunea și vă conjur, ca să-l învățați de-a rostul, să-l știți ca rugăciunea „Tatăl nostru“ și să-l executați cu toată conștiința, căci numai astfel veți binemerita încrederea poporului, care v-a distins prin mandatul, în temelul căruia vă găsiți aici ca membrii ai acestei corporații mai înalte bisericesti, unde se cere pricepere, dragoste de muncă și voie împreună cu râvnă creștinească, de-a contribui cu vorba și fapta la realizarea mântuirii sufletelor tuturor creștinilor încorporați în acest protopopiat. Nu este deci mică și neînsemnată misiunea Voastră, dați-i deci cu dragă inimă importanța, care o merită.

S'au cununat 393 părechi, dintre cari 4 s'au încheiat între tineri, a căror religione diferă, adică căsătorii mixte. Aici constat un spor înbucurător de 72

părechi, dar încă nu pot enunța, că aceasta ar fi o recoltă înbelșugată pe acest teren, ceea ce se va evidenția din tabloul, ce-l voiu prezentă despre căsătoriile de caracter necreștinesc, numite foarte nimerit de către Unguri „sălbatece“, unde recolta anului a fost intristător de bogată și aici trebuie să menționez, că tot datele adunate pentru compunerea conscrierii nouă a poporului, au scos în relief date mai sincere despre numărul lor, cari cu voia sau din neștiință au fost retăcute în anii precedenți, de către factorii, cari aveau datoria, de a-le descoperi, țineă pururea naște ochilor și a le stârpi, reducând prin această atitudine numărul nașterilor nelegiuite și spălând o pată rușinoasă de pe trupul bisericii. Incontestabil, că la 38.973 suflete câte se arată în conscrierea generală a tractului nostru, numărul cununțiilor este disparent de mic, ceea ce se explică prin faptul, că dacă s'ar putea readuce starea de mult îngropată în gunoierul îngrămadit de păcatele civilizației, care și-a smintit ținta adevărată, de-a se încheia căsătorii creștinești, cari să aibă la bază intenția ce-o impune porunca lui Dumnezeu: „creșteți și vă înmulțiți“ și nu lozinca: „vedeți și vă îmbogățiți“, dacă s'ar încheia căsătorii răzimate pe dragoste imprumutată, sinceritate, simpatie și dorință nefățărită, de-a întemeia familie după voia lui Dumnezeu și nu ar degenera în vânatoare de zestre, atunci nu ar însemna nici rolul de peșitor de scârboși oameni, cari nu vorbesc de-o încercare, de-a combina din 2 tineri nevinovați o pereche fericită, care să aducă roadele cuvenite, pe altarul neamului și bisericii și să le retezească calea nu numai lor ci și numeroșilor lor urmași, (cum ar fi de dorit pentru prosperarea omenimei), spre ținta adevărată a omului care este viața cea vecinică, ci cu atât mai mult desbat partea materială a căsătoriei, întunecând prin aceasta steaua care a condus crăii dela Răsărit la ieslea dobitoacelor, care a adăpostit unicul trup omenească ideal, care și-a vărsat sângele pe cruce, ca să îndrepte moravurile stricate și să ridice omenimea la nivelul ființei înzestrate cu facultăți apte de-a se apropia de dumnezeire, atunci n'ar îndrăzni fața de țaran român, să ceară pe masă dela 5-20.000 Lei, ca să-și împodobească nevrednicul său trupșor cu haine de mătasă și poate ar întrebă nu ea (mireasa) care în vremurile de mult, trecute în domeniul istoriei, nu eră în stare să scoată nici o vorbă din gură, ori cu uriașă sforțare un singur cuvânt de „da“ ori „ba“ și acela pronunțat cu ochii pironiți în pământ, de sfială care-i ședea atât de bine unei ființe cu adevărat fecioare și nevinovate, cu ochii scăldați în lacrimi și rumenă la față, sub impresia jertfei mari, ce l-se cerea de a-și lăsa părinții și de a-se alipi unui străin și necunoscut, dar astăzi nu mai sunt feciori și fecioare, în schimb este îndrăzneală multă, nesfială, temeritate și chiar obrăznicie, căci acum și poamele se coc fără de vreme și cad nainte de timp, fără a

aduce cuiva folos, s'a stricat lumea, cum se zice de obicei; iar creștini cucernici nu mai găsești, decât foarte rar, de aici vine răceala față de cele sfinte și nerespectarea dumnezeieștilor Taine.

Au reposat 385 bărbați 413 femei, de tot 798, în asemănarea anului precedent se prezintă un scăzământ de 98 suflete, ceare este a se atribui faptului, că în cursul anului nu s'au ivit morburii contagioase, mortalitatea sugacilor este destul de pronunțată și în acest an, ceare provine din lipsa de îngrijirea cuvenită din partea mamelor, cari nu au rutina necesară pentru îngrijirea fătului, tocmai în timpul, când acela reclamă cea mai aleasă îngrijire atât la nutrire cât și la îmbrăcăminte și curetenia, ce este a se aplică plâpândului lor corp. iar factorii chemați a asigura această comoră de mult preț pentru stat, în butul datelor statistice, cari mereu îl avertiviază să poarte grije mai mare de acel mititei, nu-și fac îndeajuns datoria, motivând această ântrelăsare păcătoasă cu lipsa de fonduri și personal recerut.

Numărul total al părechilor cununate este de 9091, în asemănare cu anul precedent se arată un scăzământ de 16, dar în schimb concubinajele prosperează, căci față de 768, câte erau în finea anului 1925 s'a ridicat la 822, este adevărat că această ridicare să fie aparentă numai, căci în cele mai multe comune bisericesti fiind încheiată conscrierea nouă a poporului s'au dat date mai precise, decât în anii precedenți. Dintre cei rămași concubini la finea anului 1925, în decursul anului 1926, s'au cununat 97 perechi, sau desființat prin moarte sau desfacere 34, perechi, rămânând astfel 637 perechi, către cari s'au adus 185, ivite, respective găsite în 1926

Dintre cele 822, perechi, 312 sunt căsătării încheiate numai cu contract civil, fără binecuvântarea bisericii, 657 sunt liberi, 165. împedecați de a se cununa dintre aceștia 69. au impediment canonic, iar 69 civil. Cel mai mare număr de concubinaje se află în comuna Nadăș, unde sunt 140. perechi, toți preoții au luptat contra stărpirii, ori cel puțin reducerii concubinajelor, reușind unii mai bine, alții mai puțin, din'tre toți a făcut record C. Sa par. D. Mateeș din Dud, care într'un stugur an a redus căsătoriile de acest fel în mod simțitor, dela 104, la 42, pentru cea ce propun a i-se exprima laudă și mulțămîtă.

Numărul total al sufletelor la finea anului 1926. este de: 28.973 și anume 19525 bărbați 19.498 femei.

În anul 1926 și-au mărturisit păcatele și s'au împărtășit cu sf. Cumindecătura 1866 bărbați 3524 femei, de tot 5120. ceare este foarte puțin și în consecință trebuie să lucrăm din răputeri cu toții într'acolo, ca numărul lor să crească simțitor în anii cari urmează. Numărul caselor este 7270.

8. Numărul sectarilor este de 733 ivindu-se, respective aflându-se în acest an 105. suflete. Dintre sectari au revenit 7 suflete.

9. Parastasele pentru mecenați s'au celebrat pre-tutindenea.

10 preoțimea peste tot luând, se străduiește a-și îndeplii conștințios îneatoririle pastorale, vestind de pe amvon cuvântul lui Dumnezeu și servind regulat și cu pietatea cuvenită.

11. Ca membri ai As. cler. Andrei Br. de Șaguna, cei mai mulți desvoaltă activitate frumoasă.

12. Dăruri benevole mai însemnate s'au făcut pela cele mai multe comune bisericesti, totalul dăru-rilor este de 489.327 Lei în bani și diferite obiecte, Dumnezeu să primiască acele jertfe pe Altarul său cel mai presus de ceruri.

B. Afacerile școlare-culturale

În urma statificării învățătorilor, scoalele ș'au perdut caracterul confesional, rămânând inspectorilor școlari numai facultatea de-a controla inv. religios ceare se face în cadrul posibilității. Sporul în Studii a fost satisfăcător.

C. In afacerile Secției economice.

1. Scontrarea cassadelor epitropești parohiale, s'a efeptuit cu scrupulozitate. aflându-se în general manipulare corectă și delaturându-se inconvenientele, cari s'au ivit sporadic.

2. Organele parohiale au funcționat uormal.

3. Contribuirile diecezane s'au încassat și admīniatrat la timp: Restanțe n'au rămas.

4. Preliminarele s'au susțernut și s'au aprobat aproape dela toate comunele bisericesti.

5. Rațiociniile pe a 1925 s'au administrat și s'au aprobat dela 14 comune. Cu socoteli pe mai mulți ani restează comunele: Arăneag, Chler, Spineni, Olari și Nadăș. Demersurile pentru susțernere s'au luat din partea factorilor cu cădere.

6. Preliminarul cancelariei ppești pe 1926 și rațiociniile protopopești și a fondului pe anul 1925 s'au susțernut și aprobat.

7. Fondul protopopesc prosperează.

8. Sub 1/ am onoare a susțerne preliminarul cancelariei protopopești pe 1927, cu recercarea, on. corporații protopopești să binevoiască a majoră taxa cancelariei la 15 000 Lei, cum este în protopoplatele vecine, căci suma de 6000 Lei nu acopere nici a treia parte a cheltuelilor cu prevederea necesităților biroului.

9. Sub 2/ presint rațiociniul of ppesc pe 1926.

10. Sub 3/ pesint rațiociniul fondului ppesc pe 1926, din care se vede, că starea la finea a. 1926 este 12 acții a 500 Lei dela Inst. de credit Victoria și un libel de depunere dela acelaș institut despre Lei 4465 B. 89.

11. Conspectul despre averea totală a comunelor bisericesti ne arată, că la 31 Dec. 1926 este: Lei 13.921,985 B. 61, a fondațiunilor 106.604 Lei 82 Bani;

a fondurilor de bucate: 512 măji 31 kgr. bucate, Lei 129,882 B. 63 în bani.

12. Reclamându-se imperios o reparatură generală a tuturor edificilor casei tractuale, On. Adunare să binevoiască a aplică o iectare proporționată pe comunele din tract, care acoperă spesele cuprinse în devizul de sub 4/ care sunteți rugați a-l aproba.

13. Pentru augmentarea fond. pp. On. Adunare să binevoiască a lua măsuri că circa 1/2 parte din grădina să se vândă pe calea licitației publice, înbiindu-se o ocazie rară.

14. Ca de încheiere propun, a se înființa un fond de asigurare al comunelor bisericesti, care să se înființeze din contribuiri egale dela preot și parohie, pentru asigurarea viitorului comunei bisericesti și a personalului.

Incheiând prin aceasta raportul general, poftesc On. Adunare, ca în nexul lui să aducă concluze, cari să promoveze înaintarea și prosperarea protopopiatului în cele bisericesti, culturale și epitopești.

După cari sunt.

Al. On. Adunări protopopești.

Șiria la 15 Martie 1927.

ss. Mihail Lucața
ppop ort. român.

Lucruri sufletești în temnița dela Arad.

În ziua de 20 Martie am asistat la serviciul divin, săvârșit în capela penitenciarului de pe lângă Tribunalul din Arad de către P. C. Sa Păr. Consilier eparhial Dr. Gheorghe Cluhandu și am rămas adânc mișcat sufletește de cele văzute acolo, cum adevărat pot fi îndrumate și cele mai tocite și împetrite inimi omenești. La glasul de chemare al păstorului, în scurtă vreme, un număr de aproape o sută de condamnați de deosebite limbi și religii se prezintă în capelă, pentru a asculta sfintele rugăciuni și pentru a vărsa lacrimile părerii de rău pentru fărădelegile săvârșite. Este cu adevărat un moment de înălțare sufletească și de o nespūsă mângăiere, când ți-se dă ocaziune să vezi, cum dimpreună tâlharul și ucigașul vin în lăcașul lui Dumnezeu, cu dorința ferbinte de a se apropia, în zile de năcaz, cât mai mult de acela, care este atodrept și îndelung răbdător, care nu lasă toate nepedepsite dar nici toate neiertate. Trebuie să subliniez și frumoasa obișnuință ce se practică de acești deținuți, că toți cu toții, fără deosebire de religie, limbă și de sex, cântă răspunsurile liturgice, de î-ți este mai mare dragul să-i ascuți.

După terminarea serviciului divin, Păr. Consilier a ținut o cuvântare deosebit de instructivă și moralizatoare, în decursul căreia mulți ochi au fost umeziți

de lacrimi. Explicând pericopa zilei a făcut o foarte nimerită asemănare între slăbănogul din Evanghelie, care robea cuprins de patimile trupești, și între slăbănogii sufletești cari robesc în temniță, arătând cum s'a putut vindeca slăbănogul de boala sa sufletească și trupească și cum pot fi vindecați și robii din temniță de boalele lor sufletești. Cu acel prilej, Păr. Consilier, după o activitate fără reclam, săvârșită la temniță în curs de aproape cinci ani, și-a luat rămas bun dela păstorii săi, spunând, pentru încurajarea celor întemnițați, cum i-a luat pe mulți făcători de rele pe sufletul său, deslegându-i în scaunul mărturisirii, când a văzut căință sinceră din partea lor și cum în acest chip mulți păcătoși au fost îndrumați pe cărările drepte ale vieții. Lacrimile, pe cari am văzut că le varsă cei deținuți, pot fi cea mai curată răsplată a părintelui duhovnic.

Sfârșind cuvântarea, P. C. Sa a împărțit robilor și niște icoane sfinte, sfătuindu-i ca să le păstreze ca pe niște suveniri scumpe din timpul cel mai amar din viața lor, din timpul petrecut în penitenciar.

Am făcut această mică dare de seamă din două motive: pentru ca să se știe anumite lucruri pe cari le redau mai sus, deși numai pe scurt, și pentru că având eu numirea, de a-i urma părintelui Consilier în slujba de duhovnic al celui penitenciar, văd că mă așteaptă o prea frumoasă slugire pastorală.

Dr. Șiclovan Simeon,
profesor de teologie.

A murit episcopul Otocár Prohászka.

Acest nume de episcop apusean, cu foarte pronunțate însușiri de intelectual bisericesc și de propagandist religios, s'a remarcat nu numai în biserică pe care o slugea ca om de condeiu și ca ierarh, ci și în alte ramuri ale creștinătății. Unele din lucrările sale, prin cari propovăduia concepția creștină, ca un iscusit apologet, în fața curentului filosofic materialist cu întreaga sa ceată de rătăcirii ale vieții practice, au fost traduse și în românește; — iar unii dintre noi am avut plăcerea și de a-l auzi propovăduind cu grai viu, aici în Arad.

Acest propovăduitor iscusit astăzi nu mai este între cei vii.

Ca episcop de Alba-Regală, de peste Dunăre, și-a continuat misiunea de propovăduitor fervent și după ce, de pe catedră teologică, se ridicase într'un scaun de episcop cu îndatoriri administrative legate de granițele eparhiei sale. Concepția profund creștină și avântul, care l-a stăpânit viața întregă, îl determinau să trăiască pentru un apostolat activ, în întreg

cuprinsul bisericii Sale, care a avut pentru Dânsul cuvinte de admirație și recunoștință.

Dar, ca unul, care căută mai pre sus de toate în fața adevărului cernut și prin puternica Sa intelectualitate și simț religios, s'a izbit și de „autoritatea“ pretinsă impecabilă a Romei. Și astfel, acest om al lui Dumnezeu a trebuit să îndure și amărăciunile „cenzurei“ Romei.

Acum însă, sufletul lui stă înaltea lui Dumnezeu, liber de încercuirile măiestritei puteri ale Ecclesiei Romane, și de sigur își va auzi binemeritata întîmpinare: „Bine, slugă bună și credincioasă...“

Moartea l-a găsit în Budapesta. Trecuse acolo, pentru a ține ca de obicei o serie de predici-conferențe, pentru pătura intelectuală mai ales, căreia-i grăia cu drag și cu pricepere.

Vineria trecută, seara, avea tocmai să-și țină una din cuvântările Sale, în biserica universității. Acolo l-a ajuns începutul sfârșitului, pe amvon, în decursul cuvântării ce o ținea, iar a doua zi apoplexia începută a dus la fatalul desnodământ.

Mai frumoasă și mai caracteristică moarte nici nu putea avea acest convins și râvnitor propovăduitor și apologet creștin.

Dumnezeu să-l aibă între dreptii Săi.

Dr. Gh. Ciuhandu.

Meditație pentru cuminecătură.

Deci la gestul jertfei lui Isus ne oprim ca la o comoară neprețuită de merite. Merit de care se poate beneficia — dar numai în contul rescumpărării aceleia. Rescumpărarea se face prin taina sfintei împărtășiri. Condițiunile în cari trebuie să se întâmpie împărtășirea depășesc limitele comune acțiunilor omenesci. Prin curățenia morală să îmbrace haina abnegațiunii. Vorbind mai categoric creștinul de câte ori va mânca pâinea și va bea vinul să vestească moartea Domnului până când va veni. O absolvare de sub acest obligament nu se concrede. Când omul este destinat a face sfânta împărtășire este calificat a se înălța la treapta supremei aprecieri — vrednic a se uni cu Mântuitorul. Și ar fi detestabil ca omul să nu răspundă similar, dar și mandat divin are ca numai sub acest raport să facă sfânta împărtășire. Laurii împreunării personale cu Isus se pot obține numai prin câștigarea victoriei asupra patimilor. Aici se arată eroismul creștinesc. Uniunea trupului omenesc cu trupul lui Isus se poate numai dacă trupul omenesc va fi așa de curat ca trupul lui Isus. Altcum este numai blasfemie. Curățenia se întâmplă prin omorârea patimilor izvorul tuturor relelor. Omul este asaltat de acestea și cu așa vehemență, că îl stăpânesc total. Procesul de stărpire și purificare este asemenea morții. Omul se luptă contra lor cu armele moralității. Și aceste arme ni-le oferă învățătura sfintei biserici. A se

înstrăina și a petrece separat de zgomotul lumii, a se adânci în cugetări sacre, în rugăciuni sfinte des rostite și înălțate către Dumnezeu. A-și aduce aminte de relele ce le-a făcut și pe lângă căință a se supune torturei coștiinței; a renunța la tot ce produce zburdălnicia trupului; a împlini postul cel mai sever; a aplica pedeapsa împlinirii de canoane aspre. La acestea se mai pot adăuga vărsări de lacrimi, suferințe benevole ș. a. Acestea formează focul sacru, care a mistuit corpul păcătos al omului și a curățit sufletul. Omul de sine s'a pus pe altarul jertfei și a suferit focul mistuitor de patimi, din care a eșit curățit. A urmat pe Mântuitorul. Acestea sunt chinurile și răstignirea omului și simbolul răstignirii și chinurilor Mântuitorului. Acuma e vrednic de uniunea personală cu Isus. Sub chipul pâinei și a vinului s'a făcut introducerea materială și unirea într'un trup: Omul cu Mântuitorul sunt una.

Iată deci, că am dobândit grația lui Dumnezeu, care a dăruit omului posibilitatea de a câștiga cea mai însemnată comoară, pentru care vrednic a fost a lupta. Omul ucuma cu drept cuvânt merită verdictul de apreciere și calificare atribuțiunea apostolului care zice: „de câte ori veți mânca pâinea aceasta și veți bea păharul acesta moartea Domnului vestiți până când va veni“.

Luând pe om sub acest raport avem pe eroul creștin, dar și pe eroul lumesc. Este o maximă, care zice, că nu acela este cel mai mare erou, care cucerește o cetate ci acela, care se cucerește pe sine. Iată deci că și sentința tribunalului profan se pronunță în același senz. Există un curent anticreștin, care spune afirmative, că ceace e în facultatea omului de judecată e și în realitate. Cu satisfacție putem constata deci, că avem un martore în opoziție, care pledează pe lângă adevărul cauzei noastre.

Dar să privim pe omul împărtășit. Vedem de acum pe omul mai vesel, satisfăcut, că a putut lua și suporta crucea suferințelor. Mulțumeste lui Dumnezeu, că l-a ajutat a veni la sfântul păhar. În internul lui se produce o răscolire a tuturor sentimentelor, răsărind de astă dată numai nobile. În activitatea mea pastorală mi-a fost dat să experiez și să aud discuții în privința aceasta. S'au comparat chinurile Mântuitorului cu pregătirea omului. Mai pătrunzător nici cel mai sentimental scriitor nu ar putea spune amarul păharului oferit în Getsimani și beut pe Golgota. Mai ales postul — pe care unii caută al abandona — cu astfel de privilegii se poate vedea că în comparație cu chinurile Mântuitorului este pus în inferioritate, o pretenziune minimală. În general privind efectele actului sacru țin să subliniez, că sunt mărgăritare de ne-nunțate și înviorătoare reflexiuni etice. Cât privește esența tezei de azi acestea sunt de constatat.

Mai departe însă sunt și considrațiuni de formă, cari în cale naturală își cer dreptul la viață și trebu-

înța de a fi practic relatate. E vorba aici de savura-rea unei comemorări. Atât concepțiunea creștină cât și cea profană admite instituirea serbărilor momentelor și personalităților memorabile. Explicarea acestora mănecă din principiul, că sărbătorile aranjate în slăvirea astor fel de momente sunt prilejuri de respect și de inspirație, din cari primim noi îndemnuri. Imprejurările și situație de comemorare variază după calitatea momentelor sau persoanelor. În istoria economiei dumnezeiești momentul culminant se cuprinde în jertfa lui Isus. Având în vedere natura divină a acestei jertfe și însușirea ei de taină mântuitoare s'a instituit așa, ca să nu fie de durată momentană ci să perpetueze în veci. Perpetuarea ei materială se întâmplă sub chipul pâinei și a vinului. Deci sub o formă destul de modestă. Aici suntem desăvârșit lipsiți de accentele zgomotoase de fastul demonstrațiilor, de ascuțiturile discursurilor fulminante sau alte mișcări alarmante. Totul se petrece liniștit, pentru-că noi comemorăm vestirea morții lui Isus. Dar nu suntem în monotonie sau primitivitate divulgătoare. Festivalul nostru se întâmplă sub boala sfântă propoșită pe stâlpi puternici ai divinității lui Isus. Se face o adevărată poezie. Să ne considerăm admiratorii spectacolului. O lume în miniatură. O mulțime naufragiată simțește necesitatea unei purificări. Își expun gravitatea situației și dorința expresă de a alerga la izvorul mântuirii. Tălmăcitorul pătimirii înțelege totul, în pătrunderea sentimentală se înduioșează. Își cunoaște datoria. Dă signalul de întrunire. Mulțimea dornică și însetată aleargă cu grăbire. Desbărați sunt de toată grija cea lumească. Intențiunile și propusele cele mai curate. Gândirile cele mai bune. Dragoste către cel sărbătorit. Adânci emoții. Cel mai profund sentimentalism. O înduioșare până la înfrângere. Atențiune generală. Aici nu se propagă ură, nu se cere răzbunare, nu se ponegrește nimeni. Aici se admiră perfecțiunea altruizmului, generozitatea inimii. Se lacrimă și înghenunchiază înaintea unui mormânt, pe care s'a sădit un pom din a cărui fructe se gustă o agapă în semn de sinceră participare. La sfârșit se ține o cuvântare rezumativă de caracter edificător, în care explică, că bunul câștigat are o specială însemnătate și să îndeamnă a-l beneficia cu înzistență, că: „De câteori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, moartea Domnului vestiți până când va veni“.

Aurel Budiu,
preot în Hususău jud. Bihor.

Misiuni religioase.

Duminică, ziua scoaterii Sf. Cruci, a fost o serbătoare deosebită pentru comuna fruntașă Șiclău, unde au așteptat credincioși bisericii ortodoxe pe P. C. Sa Protosinel Dr. Iustin Suciu.

La gara din Șimand l'a întâmpinat o trăsură

cu patru cai fruntașul George Codrean (smăcu.)

Biserica era arhi plină de credincioși. Serviciul divin este pontificat cu deosebită solemnitate de P. C. Sa, asistat de protopopul Dr. D. Barbu, preoții locali N. Codrean, C. Monția și diaconul Câmpian.

În decursul serviciului — ascultat cu mare încordare și atenție — a rostit P. C. Sa o predică avântată, înălțătoare, plină de învățături morale. Preotul N. Codrean, în numele enoriașilor mulțamește P. C. Sale fostului profesor pentru frumoasele învățături, terminând „Bine este cuvântat, cel ce vine întru numele Domnului“!

P. C. Sa terminând serviciul divin, cercetează intelectualii comunei, întărindu-i în credință, mai ales pe veterănul învățator Ștefan Capra, frânt sufletește și trupește de loviturile sorții, căci și-a pierdut că rășboiul ce a avut mai drag: 2 feciori advocați și ginere, apoi mai târziu soția, cu ochii împajinați în lacrimi ascultă cuvinte măgăletoare-a P. C. Sale.

Luând masă comună la Păr. N. Codrean pornește sulta în comuna Erdeiș, spre a săvârși vecernia, lăsând profunde impresii în sufletul credincioșilor din Șiclău.

Un credincios.

Reîntoarceri la ortodoxie.

În cele cinci luni din urma credincioșii bisericii ortodoxe române din Timișoara Fabric au avut prilejul să simtă pulsațiile unei treziri vii la conștiința religioasă

Este un început promițător, ca rând pe rând convingși, de prmejdia sectară, cei ce au stat departe de biserică până acum, să revină la vatra sufletească a credinței străbune.

Afară de cei reveniți, dela mozaici și alte confesiuni creștine înregistrăm cu satisfacție trei cazuri de reîntoarcere la ortodoxie, dintre sectari și aume:

1) *Ștefan Cornel Ivanov* harnic și fruntaș comerciant în Timișoara-Fabric, fericit că după o rătăcire de 43 ani acum is'a luminat cărarea vieții sufletești.

2) *Vasilie Ardelean* născut în Sănmihalu (Jugoslavia) elev la școala din Timișoara.

3) *Teodor Lotrean* născut în Sănmihalu (Jugoslavia) elev la școala de arte și meserii Timișoara.

Toți trei au primit botezul în prezența unui mare număr de credincioși în sf. biserică ort. rom. din Timișoara-Fabric.

* * *

Trecere la ortodoxism.

În ziua de 26 Martie a. c. preotul Sabin Ștefesa profesor de religie la liceul „Moise Nicoară“ din Arad a împărțit în catedrală taina sf. Botez elevului de cl. IV Toma Ciaba, născut în Bonjești din părinți bap-

tiști. Toma Ciaba și Ana Bătrîția; Naș a fost secretarul liceului „Moisi Nicoară” Ilie Andrei.

Acesta este al 8 lea baptist pe care părintele profesor Sabin Ștefea l'a botezat în timpul de când funcționează ca profesor de religie la susnumitul liceu din Arad.

B i b l i a.

În aceste vremuri, când cuvântul „democrație” e pe toate buzele, fără a fi încă și în obiceiurile noastre, nu e fără folos să ne gândim cum alte popoare au ajuns să-și poată îndeplini acest frumos vis.

Englezii și norodul american, adică popoarele unde democrația nu e numai o vorbă, au cu ele un document care de sute de ani, le-au făcut și le face școala în această privință: BIBLIA. În adevăr se știe că societățile biblice au înflorit mai întâi în aceste țări și că Sfânta Carte este la ele o cetire de toate zilele. Nu e întâmplător că tocmai la aceste neamuri și democrația e mai înaintată. Biblia i-a învățat așa. O spune chiar un american Andrew Jackson: „Biblia e stânca pe care se sprijină republica noastră.

O spusese mai înainte de el Huxley în sânul unui consiliu școlar din Londra: „Biblia e marele document al săracilor și al celor apăsați. Ea e o uneltă de creștere fără păreche. Istoria biblică înfățișează copiilor ființe mai precis decât toate cele pe care le vedem.

Alt american, Ulysses S. Grant, fost prezident al Statelor Unite (1868—1876), spune „Țineți tare la Biblie, ca la marea ancoră a libertăților noastre; Inscrieți preceptele ei în inimile voastre și îndepliniți-le în viețile voastre. Acestei cărți datorim noi propășirea făcută în civilizațiune și la ea trebuie să privim ca la îndrumarea noastră în viitor.

Roosvelt spune că „Biblia e atât de întrețesută cu viața noastră cetățenească și obștească încât e cu neputință să ne închipuim ce ar fi această viață, dacă învățămintele biblice ar fi înlăturate”. Iar Wilson spune că agenții Societății Biblice călătorind pretutindenea și împrăștiind Biblia, sunt ca suveica într'un mare război de țesut, care leagă împreună sufletele oamenilor.

† Preotul Octavian Tămășdan

Marți în 5 Aprilie a. c. a încetat din viață după grele suferințe, în spitalul județian din Arad, preotul nostru din Moneasa Octavian Tămășdan. În mormântarea defunctului s'a efeituit Mercuri în 6 Aprilie după masă la oarele 3 din capela spitalului județian. A participat toți membrii consistoriului nostru și foarte mult public intelectual din Arad. La finea serviciului, oficiat de preoții: Alexa Popovici, Petru Nemet, N. Ionescu, S. Stana, și diaconul V. Guleș, confesorul

spitalelor din Arad, părintele S. Stana a rostit următoarea cuvântare:

Intristată familie,

Jalnici ascultători!

În sufletele noastre *Providința Divină* a zămislit o dorință înfinită, o sete grozavă ce nu se stinge nici când, după o fericire și mulțumire desăvârșită.

Stăpâniți de un ideal ce flutură vecinic înaintea ochilor noștri, muncim fără răgaz aducem sacrificii enorme și alergăm cu o viteză neîntrecută, după acea sta fantomă sau fericire aparentă.

Și după șoaptele inimei, după gradul de cultură, dar mai cu seamă după structura sufletului nostru: unii ne ridicăm pe scara științelor, alții pe pedestalul unor bravuri mari, iar cei mai mulți râvnim după averi și bogății imense.

Însă în drumul lor priporos, cei mai mulți dau de obstacole peste cari nu se poate trece, iar cei ce cred că și-au ajuns obiectivul propus, rămân desamăgiți și absolut nemulțumiți.

Act începe tragicul vieții pământești. Intristată familie și jalnici ascultători căci sufletul nostru nu este mulțumit cu lumea aceasta a materiei. El aleargă necontentit după bunuri nemărginite cari sunt în lumea vecinicii. Acest fapt îl putem demonstra cu exemple nenumărate.

Doar vestitul și înțeleptul Solomon care s'a înfruptat din toate bunătățile ce-l se pot da unui pământeș, se plânge cu mult amar contra vieții pământești. Celebrul Ghoethe care a trăit 75 de ani, ne spune că nici patru săptămâni n'a fost fericit în viața sa. Iar marele Napoleon era la culmea gloriei sale când a declarat că, o singură zi a fost fericit în viață: când s'a împărțit cu trupul Domnului Hristos.

Și când în viața aceasta plină de zbucium de jale de invidie și eclipse morale, nu găsim îndestulare, un glas tainic ne pătrunde conștiința; este glasul Domnului care bate la ușa sufletului nostru și ne strigă: „veniți la mine toți cei năcăjliți și însetați”.

La picoarele Mântuitorului Hristos alergați și voi intristată familie în năcazul și durerea voastră. La crucea lui Vă rugați și acolo șoptiți în taină zbuciumul și durerea inimei voastre năcăjite.

Să fie voia Domnului, care așa a făcut ca, aceasta căsătorie să se desfacă aici pe pământ. Și glasul preotului Octavian Tămășdan care două decenii a chemat la viață, puterea sfinților și duhurile curate își ia rămas bun dela soția sa bună și credincioasă, dela fica și fiul îndoliați, dela altarul sfintei biserici din Moneasa, dela rudeni și cunoscuți și dela credincioșii săi.

Soția rămasă văduvă să-și afle mângăiere în conștiința că, a purtat greutățile căsătoriei cu resignație creștinească, iar fica și fiul rămași orfani, să-și afle mulțumire în împlinirea exactă a datoriei, la care îi va chema societatea omenească. Iar pentru sufletul răposatului preot să ne rugăm zicând: ca Dumnezeu să-l ierte Amin!

Oferte

la fondul central al milelor.

Prea Sf. Sa Dr. Grigorie Gh. Comșa Lei	5000'—
George Gomboș proprietar în Arad . . . "	2000'—
Comuna bis. Conop "	305'—
" Bacamezeu "	255'—
Dr. Lazar Zărcula "	500'—
Comuna bis. Toracul-mic "	50'—
Leontin Lazarescu preot Lalașinț "	200'—
Comuna bis. Izvin "	200'—
Colecta comuna bis. Pâncota "	221'75
Comuna bis. Zimbru "	230'—
" " Babșu "	88'—
Sabin Mihuțiu, preot "	200'—
Comuna bis. Baia "	40'—
" " Selciva "	100'—
" " Bacamezeu "	23'—
" " Groși "	65'—
" " Dud "	160'—
" " Tela "	150'—
" " Răchita "	74 25
Traian Golumba preot în Timișoara . . . "	500'—
Colecta părintelui S. Stana cassar cons. "	4000'—
Comuna bis. Nerău "	71'—
Colecta pr. Silviu Bichicean Nerău . . . "	1000'—
Ofert din venitul pelerinajului la sf. Mă-	
năstire Hodoș-Bodrog "	10053'—
Comunele bis. Cuveșdia și Chizdia . . . "	50'—
Comuna bis. Șoimoș "	115'—
" " Căpâlnaș "	244 25
" " Chelmac "	105'—
" " Belotinț "	43'—
Colecta la cassa consistorială "	1000'—
Comuna bis. Dubești "	50'—
Colecta ppopului Cornel Lazar, Hălmațiu "	698'50
Comuna bis. Târnova "	25'—
Colecta protopopiatului Arad "	2653'25
Comuna bis. Almaș "	25'—
" " Rădești "	25'—
" " Ghioroc "	25'—
Colecta cassei consistoriale "	580'—
Comuna bis. Chertiș "	15'—
" " Saturău "	50'50
" " Chisindia "	30'—
Dela protopopiatul Ineului "	1123'50
Sever Șebeșan, preot în B. Comloș "	200'—
Comuna bis. Cernăteaz "	500'—
Vasiliu Beleş, paroh în Chitighaz (Ungaria),	5000'—
Comuna bis. Șimand "	280'—
" " Găvoșdia "	190'—
" " Sarafoia "	47'—
Colecta protopopiatului Șiria "	1395 87
Comuna bis. Socodor "	602'—
" " Parța "	800'—
Protopopiatul Butenilor "	387'—
Comuna bis. Pauliș "	400'—
Silviu Bichiceanu preot Nerău "	1000'—
Comuna bis. Slatina Mureșană "	69'—
" " Sintea mică "	28'—
" " Giula-vârșand "	100'—
Dr. Simion Șiclovan profesor de teologie,	1000'—
Comuna bis. Seceani "	991'—
Octavian Câmpeanu diacon ceremonial . . "	500'—

Nr. 1572/1927.

Aviz oficial

parohiilor din eparhie.

În conformitate cu adresa Ministrului de culte Nr. 10414/927, invităm organele parohiale din eparhie, că dacă au depozitate de numerar ori alte titluri depuse la Cassele poștale din Viena și Budapesta, pentru aducerea în țară a acestora să se adreseze oficiului poștal din localitatea unde funcționează spre a obține relațiunile cuvenit pentru facerea formelor legale în vederea aranjării revendicărilor.

Consiliul eparhial ort. rom.

Arad, 30 Martie 1927.

Pentru P. S. Sa Episcopul Eparhial
Mihaiu Păcățian
Consistor eparhial.

Nr. 1963/1927.

Ordin circular.

Pentru restabilirea ordinii în stratele bisericesti dispunem, — spre știre și conformare, — precum urmează:

Pe lângă observarea ordinului circular Nr. 4402/926, numai acei credincioși pot fi înstituiți, cantori bisericesti, cari produc dela protopop certificat de calificare; iar dela conducătorul oficiului parohial certificat de bună purtare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial ținută în 31 Martie 1927.

Consiliul Eparhial.

INFORMAȚIUNI

Personale. Mercuri în 6 April, a. c. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a sosit din București la Reședința Sa din Arad.

Superintendent evangelic în Arad. Duminecă în 3 Aprilie compatrioții noștri de rit evangelic din Ardeal, au avut o sărbătoare istorică. Adecă evangelicii rămași în România s'au organizat în eparhie proprie, alegându-și superintendent, pe preotul evangelic din Arad, Ludovic Frint.

Instalarea noului superintendent, a avut loc Duminecă în 3 April, cu mare pompă, în biserica evangelică din orașul nostru.

La actul instalării, episcopia noastră a fost reprezentată prin consilierii: Mihai Păcățian, Dr. Gheorghe Ciuhandu și Dumitru Muscan. Comisor din partea Ministerului de culte a fost exmis dl Zenovie Păclișan. Celelalte culte din Arad încă au fost reprezentate. În

numele bisericii ortodoxe române, a vorbit părintele referent Mihai Păcățianu, spunând că deviza bisericii noastre este și pentru viitor ca să trăiască în armonie frățească cu bisericile minoritare. Dorește viața plină de roade noului superintendent Ludovic Frint, care își va avea sediul în Arad, și pe care îl cunoaște ca persoană cu calități apreciabile. Tot din acest prilej părintele referent Dr. Gh. Ciuhandu, publică în revista noastră un articol de fond, care a apărut și în ziarele ungurești.

Posturi noi de preoți militari activi. În Monitorul Oficial Nr. 71 din 31 Martie a. c. s'a publicat concurs pentru 6 posturi noi de preoți militari activi. Cererile, instruite cu documentele prescrise de Regulamentul Clerului Militar, sunt a se adresa până cel mult în 15 Mai a. c. Inspectoratului clerului militar care dă oricui informații speciale.

Aprecieri asupra unei cărți. Ziaristica noastră bisericească a înregistrat cu vie satisfacție noul volum al P. Sf. Sale Episcopului Grigorie: „Dela Leagăn până la moarte“. Așa de pildă „Revista Teologică“ din Sibiu, Buletinul Episcopiei Hușilor, revista „Zorile“ din Iași, Renașterea din Craiova, revista „Crucea“ din București și alte publicațiuni recomandă cu cea mai mare căldură cartea înaltului nostru ierarh.

Preoți recunoscători. Preoțimea cercului religios Bănat-Comloș, — întrunită în comuna Pesac, — a adresat o telegramă omagială P. Sf. Sale Episcopului nostru Grigorie, aducându-i adâncă recunoștință și mulțumită pentru munca depusă împotriva sectelor și propaganda de intensificare a vieții religioase în eparhia Aradului.

Mănăstirea Brâncovennască. E bine cunoscută acțiunea pentru adunarea mijloacelor materiale necesare la restaurarea mănăstirii brâncovenești dela Sâmbăta de sus. Ne place să vestim, astădată, o frumoasă pildă care, dovedește, că ideea acelei restaurări, cât de aproape stă de sufletul poporului nostru și al conducătorilor lui, preoții. La Nădlac, pe urma apelului părintelui Nicolae Mărginean, președintele casei culturale, — membrii acestei instituții s'au angajat cu dragă inimă să răscumpere în frunțașă comună, cât mai multe „cărămizi“. Au și rescumpărat deja 100 buc., în valoare de 2000 Lei, și au mai cerut carnete pentru valoare, dela consiliul arhiepiscopial din Sibiu.

Prisosul inimii se întâlnește, cum se vede, la Nădlac, cu pornirea de jertfă a credincioșilor. Ne bucurăm de aceasta nizuință din mijlocul poporului nostru de frontieră, care, așa se vede, simte mai mult ce înseamnă să ai sprijin sufletesc în legea părinților și strămoșilor tăi. Pildă dela Nădlac, de sigur, va fi imitată și de alte comune, pe cari Dumnezeu le-a dăruit cu înțelegere și cu avere.

Nr. 1673/1927.

CONCURS.

Se publică concurs pentru postul de duhovnic /spiritual/ la Institutul teologic din Arad, cu termen de 30 zile, socotite dela publicare în „Biserica și Școala“.

Salariul împreună cu acest post este: 1600 lei lunar, plus accesoriile prevăzute în bugetul Ministerului Cultelor.

Cel ce va fi ales va trebui să locuiască în seminarul teologic, unde va avea întreținere gratuită.

Concurenții la acest post trebuie să întrunească următoarele condiții:

1. Studii teologice sistematice și calificare preoțească de clasa primă.

2. Serviciu preoțesc de cel puțin 5 ani impliniți.

3. Să fie celibe ori văduv.

Doritorii de a ocupa acest post, vor înainta Consiliului eparhial cererile însoțite de autobiografie și dovezi autentice relative la îndeplinirea condițiilor.

Candidații din altă eparhie vor putea intra în funcție numai după ce vor produce și litere dimisionale dela chiriarhul respectiv.

Postul se va ocupa la 1 Septembrie a. c.

Arad, la 24 Martie 1927.

Consiliul eparhial ort. rom. din Arad.

2—3

LA EXPOZIȚIA DE INDUSTRIE DIN ARAD ÎN 1903, A OBTINUT DECORAȚIE CU DIPLOMĂ DE ONOARE.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

IOSIF BISZÁK

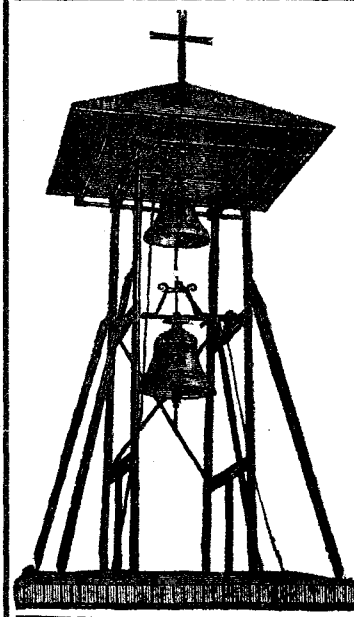
GHIOROC (Jud. Arad)

SE TOARNĂ ÎN DIFERITE FORME ȘI MARIMI CU INSCRIȚII SPECIALE PE CORP LUCRATE DIN MATERIE PRIMĂ ȘI CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

DORITORII SE POT ADRESA ÎN SCRIS PENTRU RELAȚII. CATALOG LA CERERE GRATIS.

UZINELE METALURGICE TIMIȘOARA S. P. A.

STRADA ANDREI MUREȘANU No. 3

Clopote din metal curat. Armonie și acord perfect. Instalată cu cele mai moderne mașini. Prețurile absolut convenabile.

TELEFON No. 23-42.

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Consurat: Prefectura Județului.